

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૨૦૧૯નો ૧૭૭૮૮

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

સહિ/–

=====

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદાઓ જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?	હા.
૨.	પત્રકારને સોંપી શકાય કે નહીં?	હા.
૩.	શું ચુકાદાની તેમની સત્તાઓ?	ના.
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ હેઠળ કરવામાં	ના.

	આવેલા કોઈપણ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
--	---	--

પ્રવીણ ખેંગારભાઈ રાઠોડ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧,૨ માટે શ્રી સી. પી. ચાંપાનેરી (૫૯૨૦)

શ્રી કીર્તન એચ. મિસ્ત્રી (૧૦૦૧૨) પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે

શ્રી સાહિલ ત્રિવેદી, એ. જી. પી. ફોર ધ રિસ્પોન્ડન્ટ-સ્ટેટ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે આપવામાં આવેલી સૂચના (૪)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

તારીખ:૨૫/૧૧/૨૦૨૦

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ મામલાની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખીને અને પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિ સાથે આખરે આ મામલાની સુનાવણી કરવામાં આવી હતી.

૨. નિયમ. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી સાહિલ ત્રિવેદીએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ વતી નિયમની સેવા માફ કરી –

રાજ્ય અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી કીર્તન મિસ્ત્રી પ્રતિવાદી નંબર ૨ વતી માફી આપે છે.

૩. અરજદારોએ વર્તમાન અરજીના માધ્યમથી પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ૨૦૧૮ની વિવાદ અરજી નંબર ૯ (પરિશિષ્ટ A) માં પસાર કરાયેલા વિવાદિત આદેશને પડકાર્યો છે, જેમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧એ પક્ષપલટા માટે સ્થાનિક સત્તામંડળના સભ્યોની ગેરલાયકાત માટેની ગુજરાત જોગવાઈઓ અધિનિયમ, ૧૯૮૬ (હવે પછી 'ઉપરોક્ત અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ હેઠળ અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત વિવાદ અરજીને ફગાવી દીધી છે.

૪. રેકૉર્ડમાંથી બહાર આવતી નિર્વિવાદ હકીકતો એ છે કે અરજદારો અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૫માં યોજાયેલી સામાન્ય ચૂંટણીમાં ચૂંટાયેલી પાટણ જિલ્લા પંચાયતના સભ્યો છે. આ ચૂંટણીનું પરિણામ ૦૭.૧૨.૨૦૧૫ ના

રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. અરજદારો અને પ્રતિવાદી નંબર ૨એ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પક્ષના પ્રતીક હેઠળ આ ચૂંટણી લડી હતી.તે પણ નિર્વિવાદ છે કે ગુજરાત વિધાનસભાની સામાન્ય ચૂંટણી વર્ષ ૨૦૧૭ માં યોજાઈ હતી, જેમાં પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ ભારતીય જનતા પાર્ટીના ઉમેદવાર તરીકે ૧૬ રાધનપુર વિધાનસભા બેઠક માટે ઉપરોક્ત ચૂંટણી લડી હતી અને તે હારી ગઈ હતી.આથી અરજદારોએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ સમક્ષ ૨૦૧૮ની વિવાદ અરજી નંબર ૯ તરીકે અરજી કરી હતી, જેમાં ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૩ (૧) (એ) હેઠળ પ્રતિવાદી નંબર ૨ને ગેરલાયક ઠેરવવાની માંગ કરવામાં આવી હતી. આ અરજી પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા વિવાદિત આદેશ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી છે, અને તેથી, અરજદારો દ્વારા હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૫. અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી સી. પી. ચંપાનેરીએ મુકેશભાઈ મોગજીભાઈ દેસાઈ વિરુદ્ધ નિયુક્ત સત્તામંડળના કેસમાં આ અદાલતના બિન-નોંધાયેલા નિર્ણય પર ભારે આધાર રાખીને ૨૦૧૮ના વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૪૭૭માં અને ડૉ. મહાયંદ્ર પ્રસાદ સિંહ વિરુદ્ધ અધ્યક્ષ, બિહાર વિધાન પરિષદ અને અન્યો, અને શિવ નંદન પ્રસાદ સિંહ વિરુદ્ધ અધ્યક્ષ, બિહાર વિધાન પરિષદ અને અન્યોના કેસમાં (૨૦૦૪) ૮ એસ. સી. સી. ૭૪૭માં નોંધાયેલા નિર્ણય પર પણ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદી નંબર ૨એ બિહાર વિધાન પરિષદના અધ્યક્ષ વિરુદ્ધ ચૂંટણી લડી હતી. ભારતીય જનતા

પાર્ટીના બેનર હેઠળ સામાન્ય સભામાં, તેઓ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પક્ષના બેનર હેઠળ પાટણ જિલ્લા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા હોવા છતાં, તેમણે સ્વેચ્છાએ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પાર્ટીનું સભ્યપદ છોડી દીધું હોવાનું માન્યું હતું, અને આ રીતે,

૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે અરજદાર ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના બેનર હેઠળ ખેરાલુ તાલુકા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા હતા, અને ત્યારબાદ અપક્ષ ઉમેદવાર તરીકે વિધાનસભાની ચૂંટણી લડ્યા પછી, એવું માનવું જરૂરી હતું કે તેમણે સ્વેચ્છાએ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું સભ્યપદ છોડી દીધું હતું, અને તેથી ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) હેઠળ ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. "ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) હેઠળ વિચાર્યા મુજબ ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. શ્રી ચંપાનેરીના જણાવ્યા અનુસાર, ઉપરોક્ત નિર્ણયો પ્રતિવાદી નંબર ૧ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યા હોવા છતાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા વિવાદિત આદેશ પસાર કરતી વખતે તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા નથી.

૬. જો કે, પ્રતિવાદી નંબર ૨ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિસ્ત્રીએ રજૂઆત કરી હતી કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૧૩ અને ૮૧ હેઠળ વિચાર્યા મુજબ પાંચ વર્ષનો કાર્યકાળ પૂર્ણ થવા પર પાટણ જિલ્લા પંચાયતની

ચૂંટણી નવેમ્બર, ૨૦૨૦માં યોજાય તેવી શક્યતા છે, જો કે, પ્રવર્તમાન સંજોગો એટલે કે કોવિડ-૧૯ રોગચાળાના વ્યાપક ફેલાવાને કારણે, ચૂંટણી યોજાઈ નથી અને તે ત્રણ મહિનાના સમયગાળા માટે વધુ મુલતવી રાખવામાં આવી છે, અને તેથી, અરજી નિર્રથક બની છે.

૭. શરૂઆતમાં, એવું કહી શકાય કે આ અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) ના અર્થઘટનના સંદર્ભમાં કાનૂની સ્થિતિને આ અદાલત દ્વારા મુકેશભાઈ મોગજીભાઈ દેસાઈ વિરુદ્ધ નિયુક્ત સત્તાધિકારી (સુપ્રા) ના કેસમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે, જેમાં તેને આ હેઠળ રાખવામાં આવી છે:

“૫. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, હકીકતો ખૂબ વિવાદિત નથી.તે વિવાદિત નથી કે અરજદારે વર્ષ ૨૦૧૫માં ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના સભ્ય તરીકે ખેરાલુ તાલુકા પંચાયતની ચૂંટણી લડી હતી.તે પણ નથી.

તેમણે ખેરાલુ વિધાનસભા બેઠક માટે અપક્ષ ઉમેદવાર તરીકે વિધાનસભાની ચૂંટણી લડી હતી.તે પણ વિવાદિત નથી કે અરજદારને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ દ્વારા ૦૬.૧૨.૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.આ સંજોગોમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧એ ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૩ (૧) (એ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને લાગુ કરવા દબાણ કર્યું હતું અને એવું માન્યું હતું કે અરજદારે ઉપરોક્ત જોગવાઈ હેઠળ

ગેરલાયકાત ભોગવી હતી, તેણે સ્વેચ્છાએ રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પક્ષનું સભ્યપદ છોડી દીધું હતું.ઉપરોક્ત જોગવાઈનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

“૩. પક્ષપલટાના આધારે ગેરલાયક ઠેરવવું-(૧) કલમ ૪ અને પની જોગવાઈઓને આધિન, કોઈ પણ રાજકીય પક્ષ સાથે જોડાયેલા કાઉન્સિલર અથવા સભ્યને કાઉન્સિલર અથવા સભ્ય બનવા માટે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે.

(ક) જો તેણે સ્વેચ્છાએ આવા રાજકીય પક્ષનું સભ્યપદ છોડી દીધું હોય; અથવા

.....XXXX XXXX.".

૬. વિદ્વાન સરકારી વકીલ સુશ્રી શાહે યોગ્ય રીતે રજૂ કર્યું તેમ, જો કોઈ રાજકીય પક્ષના સભ્ય અપક્ષ ઉમેદવાર તરીકે ચૂંટણી લડતા હોય તો તેમણે સ્વેચ્છાએ આવા પક્ષનું સભ્યપદ છોડી દીધું હોવાનું કહી શકાય કે કેમ તે મુદ્દો હવે સંપૂર્ણ નથી.ડૉ. મહાયંદ્ર પ્રસાદ સિંહ વિરુદ્ધ અધ્યક્ષ, બિહાર વિધાન પરિષદ અને અન્યો (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની દસમી અનુસૂચિના પરિચ્છેદ ૨ (૧)

(એ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, જંગલની જોગવાઈઓ જેવી જ, નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૧૧. વર્તમાન કેસમાં, વિધાન પરિષદના અધ્યક્ષે ચુકાદો આપ્યો છે કે અરજદાર ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસની ટિકિટ પર વિધાન પરિષદમાં ચૂંટાયા હતા પરંતુ તેમણે અપક્ષ ઉમેદવાર તરીકે સંસદીય ચૂંટણી લડી હતી. આ હકીકતો પર એક નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવ્યો છે કે તેમણે ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું સભ્યપદ છોડી દીધું છે. આ રેકૉર્ડની બાબત હોવાથી, અરજદાર સંભવતઃ તેમનો વિવાદ કરી શક્યો ન હતો અને તેથી જ તેણે રિટ પિટિશનમાં પણ આ હકીકતો સ્વીકારી છે. આવી સ્થિતિમાં અરજદારે અનુસૂચિના ફક્ત ૨ (૧) (એ) હેઠળ ગેરલાયકાત ભોગવી છે અને અધ્યક્ષનો નિર્ણય સંપૂર્ણપણે સાચો છે તે નિષ્કર્ષમાંથી છટકી શકાય નહીં.”.

૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે અરજદાર ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના બેનર હેઠળ ખેરાલુ તાલુકા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા છે, અને ત્યારબાદ અપક્ષ ઉમેદવાર તરીકે વિધાનસભાની ચૂંટણી લડ્યા પછી, એવું માનવું જરૂરી હતું કે તેમણે સ્વેચ્છાએ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસનું સભ્યપદ છોડી દીધું હતું, અને તેથી

ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) હેઠળ ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.

૮. ઉપરોક્ત કેસની હકીકતો વર્તમાન કેસની હકીકતો સાથે તદ્દન સમાન છે, અને તેથી, વર્તમાન અરજી ઉપરોક્ત ચુકાદા દ્વારા સંપૂર્ણપણે આવરી લેવામાં આવી છે. તાત્કાલિક કેસમાં પણ, પ્રતિવાદી નંબર ૨ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પક્ષના બેનર હેઠળ પાટણ જિલ્લા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા બાદ અને ત્યારબાદ ભારતીય જનતા પાર્ટીના બેનર હેઠળ વિધાનસભાની ચૂંટણી લડ્યા બાદ, એવી ધારણા કરવામાંથી બચી શકાતું નથી કે પ્રતિવાદી નંબર ૨એ સ્વેચ્છાએ ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ પાર્ટીનું સભ્યપદ છોડી દીધું હતું અને તેના કારણે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૩ (૧) (એ) હેઠળ ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.

૯. પ્રતિવાદી નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિસ્ત્રી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ કે અરજી નિર્રથક બની ગઈ છે, તેનું પણ કોઈ બળ નથી. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૮૧ મુજબ, જિલ્લા પંચાયતના સભ્યોનો કાર્યકાળ પંચાયતના સમયગાળા સાથે વ્યાપક છે અને ઉપરોક્ત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૧૩ મુજબ, દરેક પંચાયત આ અધિનિયમ હેઠળ વહેલા વિસર્જન ન થાય ત્યાં સુધી તેની પ્રથમ બેઠક માટે નિયુક્ત તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી ચાલુ રહે છે

અને હવે નહીં.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, પાટણ જિલ્લા પંચાયતની ચૂંટણી ૦૭.૧૨.૨૦૧૫ પર જાહેર કરવામાં આવી હતી, અને તેથી, તેની પ્રથમ બેઠક તે પછી યોજાઈ હોવી જોઈએ.આ સંજોગોમાં, પાટણ જિલ્લા પંચાયત તેમજ તેના સભ્યોનો કાર્યકાળ આજે પણ ચાલુ છે, કારણ કે તેની પ્રથમ બેઠકની તારીખથી પાંચ વર્ષ પૂરા થયા નથી.

૧૦. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનું ખોટું અર્થઘટન કરવામાં અને આ અદાલત તેમજ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સમાધાન કરાયેલ કાનૂની સ્થિતિને અવગણવામાં કાયદાની ગંભીર ભૂલ કરી છે.આક્ષેપિત આદેશ વિકૃત અને ગેરકાયદેસર હોવાથી, તેને બાજુ પર મૂકવા પાત્ર છે અને આથી તેને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે.પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (એ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ હેઠળ પાટણ જિલ્લા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવે છે.

૧૧. તે મુજબ અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.નિયમને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવે છે.

૧૨. આ આદેશના અમલ અને અમલીકરણ પર રોક લગાવવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિસ્ત્રીની વિનંતી આદેશમાં જણાવેલા કારણોસર નકારી કાઢવામાં આવી છે.

એસડી/-

(બેલા એમ. ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

એ. એમ. એ. સૈયદ/અમર

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.